

**Oponentský posudek bakalářské práce
Karolíny Hornové
Argumentace a manipulace v persvazivních textech**

Bakalářská práce Karolíny Hornové se věnuje persvazivním, resp. reklamním textům, a to z hlediska uplatnění argumentační a manipulační strategie. Jde tedy – v autorčině pojetí – o pragmalingvistickou problematiku, která je v zahraniční i české odborné literatuře poměrně podrobně rozpracována, jak o tom ostatně svědčí seznam zadaný vedoucí práce; autorka také, jak čteme v zadání práce, dostala od své vedoucí dosti podrobné instrukce k vypracování (viz tam).

Podle obsahu i letmého prolistování vidíme, že práce tyto instrukce respektuje, a navíc nepostrádá logickou linii a vnitřní koherenci. Pokud se však do textu začteme podrobněji, zjistíme, že se autorka svého úkolu zhošťuje se střídavou úspěšností. Proto bych se ráda soustředila nejprve na negativa práce, poté i na její (stejně nesporná) pozitiva..

Má nejzávažnější připomínka má obecný charakter. Zejména v teoretické části práce je patrné, že autorka ne vždy dostává principům odborného textu. Evidentně přebírá z odborné literatury různě rozsáhlé pasáže jako parafráze (možná i citace), ale ne vždy dává najevo, kde končí parafráze (resp. citace) a začíná její vlastní text (např. s. 14 o dialogu); často standardně neodkazuje a necituje (ani formálně), v poznámkách pod

čarou uvádí irelevantní či disparátní informace nebo neúplné bibliografické údaje (srov. např. poznámky na s. 13, 14 aj.); často jsou v poznámkách uváděny podstatné údaje, které by patřily do hlavní linie výkladu (např. pozn. 4 o kredibilitě, pozn. 14 k zákonu o reklamě). Výklad sám – zde už přecházím k stylizační a formulační stránce práce – je často chaotický, málo srozumitelný, vyjadřování je mnohde nepřesné a nejasné (např. se zaměňují pojmy persvaze a persvazivita, s. 10); Leckde by projasnění výkladu prospěla např. promyšlenější práce s členěním na odstavce (3.2.1. teze a argumenty). Jsme-li už u zmíněných „negativ“ práce, tzv. „hrubé chyby“ či překlepy vcelku nenacházíme, avšak interpunkčních nedostatků není málo. Nevím, jak práce vznikala, ale její první část budí dojem nehotovosti; možná byla psána ve spěchu a na finální fázi nezbyl dostatek času.

V čem však lze hledat pozitivu práce?

Mnohem lepší než část teoretická je část druhá, interpretační. Tam autorka prokázala, že je schopna prostudovaná teoretická východiska samostatně aplikovat na analýzu a interpretaci konkrétních komunikátů persvazivního typu (reklam). Ve svých rozborech, dosti důkladných, bere v úvahu jak verbální, tak mimoverbální (obrazovou) složku reklamy, nachází v každém z analyzovaných komunikátů příklady dříve představených jevů, argumentačních či manipulačních technik apod. a ukazuje konkrétní prostředky, na jejichž základě mohou jednotlivé reklamní texty působit. Zde je i

její výkladový styl kultivovaný a je zřejmé, že své téma po všech stránkách zvládá.

Otázky a připomínky:

1/ Jak a proč bylo vybráno právě oněch dvanáct interpretovaných textů, které jsou uvedeny v příloze a interpretovány? Z odkazů v práci lze soudit, že autorka měla svůj korpus reklamních textů; z jakých zdrojů pocházel a jak ho vymezila?

2/ Nevím, zda by nebylo vhodnější charakterizovat manipulaci jinak než jako „chybnou argumentaci“, třebaže se to snad v odborné literatuře takto překládá (z angl.. *fallacy*, viz etymologie uvedená na s. 25); *chyba* /*chybný* asociuje spíše omyl nežli záměrný klam, resp. zneužití recipientovy neinformovanosti či naivity. Existuje i chybná argumentace jiného typu než manipulace?

3/ V textu práce se mluví o **reklamních tricích** (s. 31), dokonce je jim věnována samostatná subkapitola (s. 32), ale podstata tohoto jevu se poněkud vágně vysvětluje až na s. 38; pokud jsem pochopila správně, jde např. – podle autorky – o apel na strach, apel na nedostatek, humor, „využití erotiky“, snad i „hudba“: tyto jevy mi připadají poněkud disparátní; jak tedy ony „triky“ chápat? Jde o termín, resp. polotermín? – Zcela bez vysvětlení se pracuje s pojmem **image** (s. 33): zde rovněž není patrné, chápe-li se v terminologickém smyslu (a jak přesně).

Vzhledem k tomu, že interpretační část práce i její úvod a závěr přesvědčují, že se autorka se svým tématem

dobře vyrovnala, doporučuji její práci k obhajobě. S ohledem na první část práce (nepříliš uspokojivé zpracování teoretických partií) navrhuji klasifikaci „dobře“. (Podle průběhu obhajoby a názoru komise jsem však ochotna se přiklonit i k lepšímu hodnocení.)

Doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.
Ústav českého jazyka a teorie komunikace
FF UK Praha

V Praze 19. června 2012